

יום	יום לחודש	יום מוהר"ן	ליקוטי הלכות ה"ה	ליקוטי מוהר"ן ה"ה	מסנה ברורה ה"ד	חיי מוהר"ן	שולחן ערוך אבן העזר
שבת	י"א	פ"ה	רכב	חזרה	לה - לו	פ"ב - י"ג	סימן קכ"ד
א	י"ב	פ"ה	רכב	רסו:	לו - לה	פ"ה - ט"ו	פ"ב - ט"ו
ב	י"ג	פ"ו	רכב	רסו:	מ - נ	פ"ז - י"ז	פ"ז - י"ז
ג	י"ד	פ"ו	רכב	רסו:	מא - מב	פ"א - ה"א	פ"א - ה"א
ד	ט"ו	פ"ו	רכב	רסו:	מנ - מד	פ"א - פ"ב	פ"א - פ"ב
ה	ט"ז	פ"ז	רכו	רסו:	מז - מו	פ"ב - ג	פ"ב - ג
ו	י"ז	פ"ח	רכב	חזרה	מז - מח	פ"ב - ד"ה	פ"ב - ד"ה

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

177 | פרשת ואתחנן | י"א אב ה'תש"פ

זה ינחמנו!

מחמדים, לקרב ולא לרחק, להאיר ולא להחשיך. הם שרואים בעיניהם המאירות את המשמעות האמיתית שבתורה ואת הרצון הפנימי הגנוז בכל תוכחה.

וכך מגלה לנו מוהר"ן: "כי עיקר נחמתנו היא התורה הקדושה וצדיקי אמת שבכל דור ודור, כי עיקר הנחמה בכל הגלות המר והארוך הזה היא התורה הקדושה, אבל לא כל אדם זוכה לקבל עצות טובות מהתורה כראוי לו בכל עת, כי לא זכה נעשית לו סם מיתה, על כן הכל צריכים לצדיק האמת, המבאר ומציייר לנו אור התורה לטוב, וזה עיקר תקותנו ונחמתנו בכל מיני גלויות בכלל ובפרט, בגשמיות וברוחניות, בבחינת זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו" (ליקוטי הלכות, יין נסך ד).

האבלות הפעם הייתה עמוקה, הוא התבונן היטב על גודל חורבן בית המוחין שלו, על שפלותו הנוראה ועל ריחוקו האינם, כמה פעמים גם הוריד דמעות על עומק צרת נפשו. וכאשר תמו ימי האבל והחלו ימי הנחמה, החל תוהה בדעתו: 'נחמה זו על שום מה?! הלא החורבן הינו בעיצומו, החורבן הכללי וגם החורבן הפרטי, הכל שרוף והרוס, לא תפילה ולא תורה, לא עבודה לא מידות ולא קרבת אלוקים, מה המקום להתנחם כבר?!'. הוא חש שהתורה מאשימה אותו ומצביעה עליו כעל פושע שאינו מקיים אותה, הוא יודע שבתורה נכתב על כמה מנפילותיו שאין מועיל על כך תשובה, ובפרט כאשר אין הוא יודע מה ילד יום, במה אפוא יקבל תנחומין.

מי שלומד את התורה ומגיע למסקנות של ריחוק, בהכרח שְׁעִיית את אמיתת כוונת התורה. מי שרואה בתורה כמין רודף ומאשים, רחוק הוא כמטחווי קשת מהבנת מהותה, כי "כל אחד מישראל יש לו חלק בתורת אמת, כי עיקר האמת הוא לקרב ולא לרחק, רק לברר ולגלות נקודת האמת שאצל כל אחד מישראל אפילו הרחוקים מאד, כי זה עיקר אמיתת רצונו יתברך" (שם, ריבית ה, כז).

מוהר"ן מוסיף ומבאר את סיבת שבירת הלוחות על ידי משה בשעה שירד וראה את מעשה העגל: "כי משה ראה גודל החורבן שחטאו ישראל כל כך ועברו על כל התורה ועבדו עבודה זרה, עד שהיה משורת הדין האמת על פי התורה להרחיק ולהאביד את ישראל ח"ו, על כן השתיל משה והשליך את הלוחות לארץ, להורות שאף על פי שהם תורת אמת, אף על פי כן מאחר שעל ידם עולה על דעתו שאפשר תקוה ואי אפשר להתפלל עוד על ישראל, על כן השליכם ארצה והרחיקם מעל פניו וחיזק את עצמו להאמין שאי אפשר להשיג עמקות דעתו כלל, עד שהבין שאף על פי כן השם יתברך רוצה שיתפלל עליהם, ועל ידי זה הרָבָה להתפלל עליהם, עד שפעל בתפילתו שנתרצה השם יתברך ומחל להם וציווה לו לפסול לוחות שניות" (שם).

"זאת נחמתי בעיני כי אמרתך חיינתי" - התורה הקדושה היא התנחומין לכל נשברי לב, היא המשיבת נפש בכל מצב ובכל עומק. כל כולה חסד ואהבה, כל מהותה הוא מקור עצות לאדם איך לשוב ולהתקרב להש"ת. "אין עצה אלא תורה שנאמר לי עצה ותושיה" (מדרש רבה, שיר השירים ח, א). תר"ג מצוותיה הינן 'תר"ג עטיף' לבניין האמונה בכל מצב שהוא (ראה ליקוטי מוהר"ן, ז, ר"צה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרָבָה להם תורה ומצוות).

אלא שכאשר מתרחקים וחוטאים, משתבש השכל הישר, עד שאותה תורה מתוקה - שכל כולה קריאת חיבה לכל אחד שיחזור וישוב לה' האוהבו בלי גבול - מצטיירת כמשהו שחור ומזווע, ונתפסת בעיני האדם כמי שהיא תובעת אותו וסוגרת בפניו את התקוה לשוב.

זוהי הנחמה הכפולה הרמוזה בפסוק "נחמו נחמו עמי", כי אנו צריכים נחמות כפולות דוקא, האחת, נחמות התורה, אבל מהתורה אי אפשר לקבל ולניק בעצמו כראוי, כי לא זכה נעשית לו סם מיתה ח"ו, על כן אנו צריכים עוד נחמה על נחמה, שהוא כח הצדיקי אמת המבארים ומצייירים לנו אור התורה לטובה ולברכה ומשפיעים ומלמדים אותנו לקבל עצות טובות אמיתיות מהתורה לחיים ולטוב ולא למוות ולרע חס ושלוש, וזה עיקר נחמתנו בחינת זה ינחמנו ממעשינו" (שם, הלכות יין נסך ה"ב).

ההתבוננות בחורבן וכל התעוררות להתבוננות ברוב ריחוקו - חייבים להיות על פי דעת הצדיק, לקרב ולא לרחק. רק כך נוכל לקבל נחמה מהתורה, שהיא עצמה תוֹרָה לנו מעתה את הדרך לתשובה, ותשפיע עלינו כוחות חדשים להתחיל מעתה לקיים את התורה כל אחד ממקום שהוא.

לאמתו של דבר, עצם זה שהתורה עדיין מזהירה ומְצַנֶּה את האדם גם לאחר החטא להמשיך ולקיים את המצוות, כבר מגלה עד כמה הוא עדיין אוהב ומחובר ב'צוותא' אל ה'מְצַנֶּה', כי בוודאי השי"ת מחדש גם עתה עבורו דרכי תשובה ויכולת לקיים את התורה. ולא זו בלבד, אלא שכאשר רואים קושי ומגיעה לקיים מצוה כלשהיא, אזי העצה היא לעורר את שורש המצוה הזאת ולבקש בכח זה שנצטוונו על כך, כי שם טמון הכח והיכולת לקיים את התורה מעתה (עיי' בהרחבה בליקוטי הלכות, ברכה"ד ז, יח). כך, שלא רק שאין התורה מאשימה ומרחיקה, אלא היא עצמה השורש והכח לתשובה וליכולת קיום-התורה מעתה.

אלא שכאמור, היצר מצליח לעורר ריחוק ופירוד בינינו ובין התורה, והיא מצטיירת בעיני הרחוק לרעה ח"ו, כמי שתובעת ומרחיקה. כך שיתכן מצב שהאדם ימצא בה רק חלישות הדעת ודחייה, עד כמה אין הוא מקיים אותה כראוי וכנכון, וזה מה שגורם לו להמשיך ולהתרחק ח"ו ביותר. זהו ה"לא זכה נעשית לו סם מוות" (יומא ע"ב). התורה בעצמה שהוא לומד גורמת לו להתרפות ביתר שאת.

ועל כך צריכים אנו לכת הצדיקים האמיתיים שידעו וקיבלו את התורה בכלים הנכונים, מבלי לעוות את אורה. בכח שכלם הזך ומעשיהם הזכים זוכים הם לצייר את התורה לברכה, עד שכולה

דבר המערכת

בימי פחד וייסורים אלו שממלאים חללו של עולם בבהלה וחרדה, הבה נטיף ללבנו נטפי תנחומין מאוצרו של המנחם הגדול, רבינו הקדוש מגלה לנו על הפסוק "נחמו נחמו עמי": "כל הצרות והייסורים והגלות אינו אלא לפי ערך חסרון הדעת, וכשנשלם הדעת, אזי נשלם כל החסרונות" (ליקוטי מוהר"ן, כא).

כלומר, אם באנו להחיות לב נדכא ולרומם את רוחו של בעל ייסורים מצרותיו וייסוריו, הרי שמלבד הדאגה למילוי מחסורו, צריך בעיקר לדאוג לכך שהדעת יושלם. כאשר הדעת שלם, כל הייסורים בטלים, והוא מתנחם.

ומוהר"ן מלמדנו בדברים ברורים מהו 'דעת' זה שנחסר, והיאך הוא מנחם ומחיה על אף הכל: "ועיקר חסרון הדעת הוא חסרון אמונה, כי מי שיש לו אמונה שלימה בהשם יתברך בשלימות ויודע שהכל מהשם יתברך בהשגחתו לבד הוא חי חיים טובים תמיד, כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד בוודאי, ובוודאי כוונתו יתברך לטובה" (ליקוטי הלכות, פ"ר ג).

הידיעה הברורה והתמימה שנעשה כאן דבר לטובתי, להצלחתי הנצחית ולהשלמת נפשי - נוסכת חיים. החיים המרים הופכים לחיים טובים. זהו הדעת של 'נחמה' שממלא את כל החסרונות הצרות והייסורים. מלבד זאת, הידיעה שהשם יתברך הטוב והמטיב עומד מאחורי כל אלה, גורמים לדעת בבירור שלא לעולם יימשך המצב הנמר הזה. המטיב האמיתי שמלווה אותי בצרה זו נמצא אתי בחושך, לא ניח אותי ללכת ביסורים אלו, אלא ודאי ירחם ויגלה חסדו גם בגלוי, וכפי שרבינו הקדוש מלמד: "מי שיש לו אמונה חיי חיים והוא מבלה ימי חייו בטוב תמיד, כי אפילו שאין מתנהג לו כסדר ויש לו ייסורים ח"ו, גם כן טוב, כי הוא בטוח שאף על פי כן השם יתברך ירחם עליו להבא ויטיב אחריתו, כי מאחר שהכל מאתו יתברך בוודאי הכל לטובה" (שיחות הר"ן, ד).

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה'ק ותלמידיו

בְּשִׁלְמָד מוהר"ן לְפָנַי אֲנִי שֶׁ אֶת הַמְבָרָר בְּלִקוּטֵי הַלְכוּת הַלְכוּת הַעוֹשֶׂה שְׁלֵיחַ לְגִבּוֹת חוֹב (הַלְכוּת א, גִּבְזָל מְעַלֵּת הַתְּפִלָּה, מִמָּה שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ י"ל (תְּנִינָה יא), שֶׁהַמְלַאֵךְ הַמְּנַמֵּךְ עַל הַתְּפִלוֹת צָרִיךְ לְהִשְׁבִּיעַ כָּל תְּפִלָּה, שֶׁתִּגְיַע מִעֲצָמָה לְמַקּוּמָה לְמַעְלָה. וְשֶׁהַתְּנַבְרוֹת מְרַדְכִי הַצְדִּיקִים עַל הַמּוֹרֵךְ הָיָה עַל יְדֵי רַבִּי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּגִים וְצִעֲקוֹת וְצִעֲקוֹת וְשִׁעוֹת, וְכַמְאִמְרַר חֲז"ל (מְגִילָה יב) 'כֵּן קִישׁ, שֶׁהַקִּישׁ עַל דְּלִתֵי רַחֲמִים'. לְעַמְד אֵז מוהר"ן לְהַקִּישׁ וְדַפֵּק עַל הַקִּיר כְּמָה דְקוֹת אֲרָכוֹת, לְתַאֵר בְּמוֹחַשׁ לְאַנְ"שׁ, הַיֵּאֵר צָרִיכָה לְהִיטֵב עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַעֲקָשׁוֹת הַנְּצָרֶת בָּהּ.

(שיח שרפי קודש)

האור מְחִיָּה או שורף!?

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום

בהמשך הפרשה כתוב "כי ה' אלקיך אש אכלה הוא". ומעורר רבי שמעון בר יוחאי בספר הזוהר (ח"א דף ג ע"ב) את השאלה: כיצד מתיישבים שני פסוקים אלו יחד, הרי מאחר שה' אלקיך אש אוכלה הוא, כיצד יתכן שאנו בני ישראל הדבקים בו חיים כולנו היום, הרי הוא אש אוכלה?

ואחר שמגלה שם רשב"א את סוד ה"אש אוכלה" שהוא אש התכלת, אש ספירת המלכות, הרי הוא מבאר שאכן ה"אש אוכלה" אוכל שורף את אומות העולם, אבל בני ישראל הדבקים בה' מקבלים דווקא מ"אש" זו, חיים.

רבינו מביא את הדברים בליקוטי מוהר"ן תורה מ"ט, וכותב: "זוה בחינת ציצית, היינו בחינת תכלת, דאכלי כולא וצצי כולא. כי על ידי התגלות מלכות דקדושה, יתבטל מלכות דסטרא אחרא. אבל ישראל הדבקים בה, יקבלו חיותם. כמו שכתוב בזוהר 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם', שהוא בחינת תכלת, דאכלי כולא וצצי כולא, אף על פי כן חיים כולכם היום, כי עיקר החיות בא משם".

ופירוש הדברים בפשטות הוא:

השורף העליון של השם יתברך, הוא אור גדול ונורא כזה, אשר אם אין לאדם כלים לקבל את האור הזה, הרי הוא נשרף לגמרי רח"ל, "כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא". אבל בני ישראל הדבקים בצדיקי אמת מקבלים את האור בהדרגה ובמידה ובכלים הראויים, ולכן לא די שאינם נשרפים אלא שהם מקבלים חיות חדש בכל פעם מהאור הגדול הזה, "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום".

וכלשוני מוהרנ"ט:

"אומות העולם וכל הרחוקים מצדיקי אמת אינם יכולים לקבל האור של מעלה מה' יתברך, כי הוא שורף ומכלה הכל, בבחינת כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, דאכלי כולא וצצי כולא, אבל ישראל הדבקים בצדיקי אמת נאמר עליהם 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום', כי אדרבא, הם מקבלים חיות משם, כי הצדיקים ממשיכים החיות עליהם בהדרגה ובמידה דרך פתחים ושערים דקדושה עד שאין אור העליון שהוא אש אוכלה אוכלת אותם, רק אדרבא, הם מקבלים חיות חדש בכל פעם משם" (ליקוטי הלכות, הכשר כלים ד, 1).

ולעובדא ולמעשה:

כדי שאורו של השם יתברך יחיה אותנו ולא ישרוף אותנו רח"ל, עלינו לקבל את אורו דרך הכלים והשערים שגילו הצדיקים בעולם!

עבודת הנחמה וההתחזקות!

אילו הייתה תורת ההתחזקות רק אוסף של 'דיבורים' יפים, היינו יכולים לרפרף בין דפי ה"משיבת נפש", להתענג על קריאתו, ולהמשיך את החיים... אך כשמדובר ב'דרך חיים' שלימה, עלינו להקדיש לה תשומת לב, עיון ומחשבה.

כחסידי ברסלב אנו רגילים לשמוע המון 'התחזקות', אך דווקא מפני כך יכולה לחדור תחושה בלב, כאילו ההתחזקות היא 'חיזוק' בעלמא, כשכל אחד יכול לבחור לעצמו אם להיות עצוב ומדוכא או להתחזק ולשמוח.

אך לאמתו של דבר, ההתחזקות היא חובה גמורה!

וכשם שכשיש לו לאדם נסיון של עבירה ח"ו, הוא מבין שהתורה לא רק ממליצה לו המלצה טובה לבחור בטוב, אלא היא מחייבת אותו לכופף את היצר הרע ולשמוע ליצר הטוב. כמו כן ממש, לאחר מעשה, אם נפל ונכשל רח"ל, מוטלת עליו חובה גמורה לכופף את יצר העצבות והחלישות הדעת, ולבחור בנחמה ובהתחזקות.

"כי כמו שהאדם צריך לעמוד בנסיון לבלי לילך אחר תאוותיו בהיתר או באיסור חס ושלום, כמו כן צריך להתחזק לעמוד בנסיון אם כבר נכשל במה שנכשל חס ושלום, לבלי יפול על ידי זה כלל, כי כל הנפילות שנופל הוא רק מעשי בעל דבר שרוצה ללכדו ברשתו חס ושלום, על ידי זה דוקא" (ליקוטי הלכות, פסח ט, כא).

עד כדי כך, שמה שדוחף אותנו להשקיע ב"נחמה" והתחזקות, זה בעצם "ראת העונש"... אנו יראים מהקדוש ברוך הוא ומעונשיו, ולכן אנו מכריחים את עצמנו להתנחם ולהתחזק, גם כשנוח לנו יותר להימשך אחר העצבות וחלישות הדעת...

שכן, כפי שאמרנו, דיבורי ההתחזקות והשמחה של רבינו הם חובה גמורה, והירא את דבר ה' מניס את כל מחשבות העצבות וחלישות הדעת, ושוקד על דלתי תורת ההתחזקות והשמחה.

וכדבריו של מוהרנ"ט בליקוטי הלכות:

"לא יפול על ידי יראת העונש, אדרבא, מיראת העונש יחזק את עצמו למצוא בעצמו נקודות טובות ולשמח את עצמו במה שהוא מזרע ישראל על כל פנים, ולהמשיך על עצמו חיות ושמחה על פי כל הדרכים והעצמות שהזיירו רבינו זכרונו לברכה, כמבואר בספריו הקדושים. נמצא שדייקא על ידי יראת העונש יבוא לשמחה גדולה, כי יראת העונש תכריחהו לקיים דברי הצדיקים אמתיים שמוזיירים מאד מאד את הגרוע שבגרועים שיחזק את עצמו בשמחה תמיד על פי דרכי עצותיהם הקדושות!" (ליקוטי הלכות, בכור בהמה טהורה ד, ז).

יהי רצון שנתעורר מחדש, לירא ולפחד מהשם יתברך, ולהכריח עצמנו להתחיל בהתעוררות חדשה לעסוק בתורת ההתחזקות, בלימוד וקיום, בכל לב ונפש. לברוח מכל סוגי חלישות הדעת והייאוש, ולהחיות ולשמח ולחזק עצמנו בכל דרכי החיות והשמחה וההתחזקות שגילה רבינו, ובכך נקיים בתמימות את ציווי ורצון ה' "נחמו נחמו עמי!"

שלשת השבועות של 'בין המצרים' - תלתא דפורענותא - עברו, ועתה מגיעים שבעה שבועות של נחמה והתחזקות, שבעה דנחמתא'.

כשם שבשלשת השבועות היינו מוכרחים לנהוג אבלות, ואכן קיימנו את הלכות והנהגות האבלות בתמימות ופשיטות מתוך ציות מוחלט - לא שמענו מוז"ק ולא הסתפרנו בבין המצרים, לא אכלנו בשר ולא שתינו בין השעשועים הימים, וצמנו בתשעה באב - כך גם עלינו לקיים בתמימות ובפשיטות את ציווי הקב"ה "נחמו נחמו עמי", ולעסוק בנחמה והתחזקות מתוך ציות מוחלט.

שכן, שימו לב: "נחמו נחמו עמי" אינה המלצה בעלמא, או טפיחת חיזוק על השכם, אלא ציווי וחובה: "נחמו נחמו עמי", עליכם לעסוק בתורת הנחמה, תורת ההתחזקות.

וכפי שכותב רבי נפתלי במכתבו:

"הומה לבי על צערך המר, צר לי עליך אחי, כי נועם אהבתו תקוע בלבי מנעורינו, על כן מר ומרור צערו בלבבי, אך מוכרחין להתנחם, כמו שכתוב "נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם", והתורה היא נצחית ובכל אדם ובכל זמן, וגם עתה אומרת נחמו נחמו" (עלים לתרופה, מכתב מרבי נפתלי).

"מוכרחין להתנחם!" - הנחמה היא הכרח - "כמו שכתוב נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם". הקב"ה מצווה ומזהיר אותנו להתנחם...

תורת הנחמה וההתחזקות היא תורה שלימה, ויש ללמוד אותה בתשומת לב ובעיון רב.

הספר "משיבת נפש" הוא אכן ספר נחמד, שכל אחד יכול לקרוא בו ולהשיב את נפשו. אך אסור לטעות: תורת ההתחזקות יש בה עומק לפנים מעומק, ויש להקדיש ללימודה וקיומה כוחות רבים!

אל תורת ה"התחזקות" יש לגשת ב"התעוררות" עצומה...

וכפי שמגיד זאת רבי אברהם ב"ר נחמן בספרו "ביאור הליקוטים":

"לימוד ההתחזקות הכלול מהתעוררות, הוא שיתעורר האדם בכל לבבו ונפשו לעסוק בלימוד הזה, בלימוד, ובמעשה, ובקיום. שיקיץ ויקום משינתו ונבלותו, לרנן ולשמוח ולבטוח ברוב טוב ורחמי השם יתברך, אשר בלי ספק יגאלנו, ויחיה גם אותנו, בחיים נצחיים. אשר על זה כל עסק והשתדלות הדרי מטה, בהמשכתם הגאולה והתחיה הזאת" (ביאור הליקוטים, תורה ז' תניינא, אות פח).

גם ה"לימוד" דורש תשומת לב והתעוררות, וגם ה"קיום" דורש כמובן השקעה.

שכן, תורת ההתחזקות אינם דיבורים בעלמא, אלא 'דרך חיים' של ממש. וכלשונו של מוהרנ"ט במכתבו לבנו:

"כי כל מה שדיברנו הרבה שצריכין להחיות את עצמו בכל נקודה ונקודה טובה, וביותר במה וכו' ושהצילנו מהתנגדות על עצם האמת וכו' - הכל אינם דברים בעלמא חס ושלום, רק העיקר לילך בהם ולקיימם! והעיקר בעת שצר להאדם בדעתו באמת מחמת קלקוליו חס ושלום וכיוצא, אז צריך ביותר להחיות את עצמו בכל זה" (עלים לתרופה, מכתב מיזם ב' פקודי תקצ"א).

פנינים מאירים וחידושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכנעך שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

מהיכל אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש

מנרתיקה, שהוא שם אלהי"ם גימטריא הטבע שעתה הוא מלושב בתוכו, וצדיקים מתרפאים בה שיקויים בהם (ישעיה ל, ו) והיו עיניך רואות את מורייך, ויהיה ההנהגה עמהם למעלה מהטבע ויוכלו לקבל בהירותו ורחמי הגדולים.

בעל שם טוב בראשית אות כה ו-17

בהבירות שלו, אם לא על ידי מגן ומסך המבדיל, שהוא המגין בעד אור השמש, שיוכלו חלושי הראות ליהנות מאורו, כך הוא שם הוי"ה ב"ה; אורו רב מאוד מגודל אור בהירותו, לכך הוצרך לצמצמו ולהגבילו בתוך שם אלהי"ם גימטריא הטבע שהוא המגן.

וזהו שאמרנו רז"ל (נדרים ח, ב) לעתיד לבוא הקב"ה מוציא חמה

מוציא חמה מנרתיקה שיוציא שם הוי"ה מלבוש הטבע

כתיב (תהילים פד, יב) כי שמש ומגן ה' אלהים, פירוש, כי שם הוי"ה נקרא שמש, וזהו שאמר "שמש ומגן", פירוש כמו מחיצה המגין בעד אור השמש, הוא הדמיון כמו ה' אלהים, רצה לומר: כמו שאי אפשר להסתכל בשמש מגודל אור

גבולי התחום בעיירות

השבוע למדנו על אופן מדידת גבולי העיר לענין תחומי שבת, וראוי לדעת שאף ששיעור 'תחום שבת' הוא אלפיים אמה, אין מדובר במרחק גדול, רק שיעור 960 מטר (ל"ח נאה) לבד! **ובהליכה אחת במשך 18 דקות אפשר כבר לצאת מהתחום, וההולך הליכה מהירה עלול לצאת מהתחום כבר בכ-10 דקות בלבד.**

ומי שאין לו ידיעה בהלכות אלו עלול להיכשל בזה מאד, כי צריכים לדעת היכן הם גבולי העיר להתחיל למדוד משם שיעור התחום, ויתכן שישוים ועיירות שמבחינת ההלכה מסתיים הגבול באמצע היישוב וצריכים למדוד שיעור תחום שבת משם, כי אין העיר נקבע לפי השם רק כפי רצף הבתים. ולפעמים הדבר להיפך, ששיעור התחום מתחיל מופלג מאד מהבית אחרון שבעיר, כי צריכים לרַבֵּעַ העיר ומשם ולהלן למדוד שיעור התחום כמו שיתבאר.

ולדוגמא: הנוסע לשבת ביישוב, והבית ששוכת בו רחוק משאר כלל בתי היישוב כ-34 מטר, לפעמים יתכן שמבחינת ההלכה נחשב הבית כבית בודד ביער ואינו מכלל היישוב, וצריך למדוד תחום שבת מבית זה לבד, ואסור להסתובב ביישוב זה רק ששיעור 960 מטר מהבית, ולפעמים הבית-כנסת הוא בקצה היישוב ואסור ללכת להתפלל שם (ע"פ ח.ת).

נבאר כאן כללים עיקריים הנחוצים לידיעה בקביעת שיעור התחום:

השוכת בשדה

אדם השוכת מחוץ לעיר ומחוץ לרשות היחיד ומחוץ אלפיים אמה הסמוך לביתו, קונה שביטתו במקומו בד' אמותיו לכל רוח, ומשם ולהלן מודד שיעור אלפיים אמה לכל צד (ס' שצו מ"ב ס"ט). ד' אמות אלו הם מרובעות ולא עגולות, שיכול לילך בתוך ד' אמות אלו אף באלכסונו (שם סק"ו). כי כך למדו חז"ל תחום שבת מערי הלויים שנאמר שם "ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה וגו' ואת פאת נגב", דנותנים פאות לתחומי העיר, כי 'פאת' משמע מרובע (עירובין נא).

השוכת בבית

השוכת בבית דירה מחוץ לעיר, הרי שביטתו בתוך כל שטח ביתו, ומודד שיעור אלפיים מסוף גבול ביתו. וכן הדין בכל מי ששוכת בתוך שטח המוקף מחיצות (מוקף לדירה, או פחות מסאתיים) שמודד שיעור אלפיים אמה מהמחיצות (ס' שצו ס"ב).

השוכת בעיר

השוכתים בעיר אינם מודדים תחום אלפיים אמה כל אחד מביתו הפרטי, אלא כולם מודדים מגבולי העיר. בנוסף יש קולא בגבולי העיר, דשטח כשיעור ע' אמה ושיריים (34 מטר) שלפני העיר נחשב חלק מהעיר, ואין מתחילים למדוד אלפיים אמה רק לאחר 34 מטר. [גם יש דין 'ריבוע העיר', שאין מודדים מהבית האחרון של העיר רק לאחר הריבוע כדלהלן, אבל דין זה הוא גם בבית פרטי (חז"ל ס' קי סק"א)].

התנאים 'לעיר' הם: שיהיו ששה בתי דירות עם חצרות סמוכים זה לזה תוך ע' אמה ושיריים (34 מטר). והיו ג' חצרות שבכל חצר ב' בתים,

קריעה מול 'מקום המקדש' לתושבי ירושלים

בשולחן ערוך (ס' תקס"ב ס"ב ה"מ"ב סק"ו) נפסק שהרואה בית המקדש לאחר ל' יום שלא ראהו, אומר: "בית קדשנו ותפארתנו אשר הלילוך בו אבותינו היה לשריפת אש וכל מחמדנו היה לחרבה", ועומד וקורע בגדיו בידי כשיעור טפח מצד שמאל, ומברך "ברוך דיין האמת" בלי שם ומלכות, ואומר: "כי כל משפטיו צדק ואמת, הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא, ואתה צדיק על כל הבא עלינו" וכו'. וחייב לבכות ולהתאונן ולקונן ולומר "מזמור לאסף" וכו'. (ועיי' דגם הרואה ירושלים בחורבנה קורע).

למעשה, כבר מקדמת דנא מצינו שאנשי ירושלים לא נהגו לקרוע בהגיעם מול מקום המקדש, ודנו הפוסקים האם יש מקור למנהג זה:

הרב"ז בתשובה (ס' תרמו) כתב: **"הדבר ברור אצלי כי הדר בירושלים חייב לקרוע כשרואה מקום המקדש**, ואין לומר דכיון שהוא דר בירושלים דעתו על בית המקדש ואינו מסיח דעתו ממנה, שאין הדבר תלוי בדעתו אלא בראיה, וחז"ל לא חילקו בדבר. וכיון שעברו עליו ל' יום ולא ראה את המקדש, בשעה שהוא רואה אותו מתחדש אצלו עגמת נפש יתירה וחייב לקרוע. **כתבתי כל זה אע"פ שהוא פשוט, לפי שראיתי שאין העם זעזעים בו, ואתה תהיה מן הזעזעים."** עכ"ל.

גם הראב"ד הגר"פ עפשטיין ז"ל כתב בהסכמה לספר 'הר הקודש': "אמרתי להמחבר שלא להעתיק ולהדפיס דעת האומרים שאין לקרוע בזמנינו זה על ירושלים עד בא עת לחננה כי יבוא גואל צדק ונאמן". וכן הראב"ד הגר"י פישר ז"ל (הליכות אב"י עמו' שצג) אמר שאין שום מקור למנהג שלא לקרוע. גם בשו"ת שבט הלי (ח"ז ס' בהם ד' על ד' אמות) (קרית אריאל פ"ד עיי"ש שהוכיח מראשונים שיש לזה דין בורגנין).

נחלקו המנשנה ברורה (ביה"ל ס"ו ד"ה שיש) והחזון איש (ספ"ח) כשיש בית דירה סמוך לבית הכנסת, אם מודדים התחום מהבית כנסת או מהבית דירה - לדעת המשנ"ב מודדים מהבית כנסת, ולדעת החזון איש מהבית דירה. ונפקא מינה בבית חולים ומפעלים שיש בבנין חדרים ובתים נפרדים המיועדים לאכילה, אם מודדים התחום מהחדר לבד או מכל הבנין.

עיבור לעיר

כאמור, נותנים לכל עיר 'קרפף' סמוך לעיר, ומתחילים למדוד האלפיים אמה רק לאחר 34 מטר מהבית האחרון. ונחלקו האחרונים כשיש בית יחיד תוך 34 מטר בצד העיר, אם נותנים קרפף לבית יחיד רק לעיקר העיר ולא לפיגום היוצא מהעיר. ודעת החזו"א (סק"ט) שאם הוא בית דירה ממש נותנים לה קרפף, ואם אין דרים בה בפועל אין נותנים.

ריבוע העיר

לאחר ביור מוקף ברצף הבתים שבתוך העיר, בהם ד' על ד' אמות (קרית אריאל פ"ד עיי"ש שהוכיח מראשונים שיש לזה דין בורגנין).

יש מכתב מהגאב"ד המנחת יצחק ז"ל קודם בואו להשתכן בארץ ישראל (קול התורה מב. עמו' א) שכתב בה"ל: "למעשה בקריעות הנזכרות באו"ח תקס"א על ערי יהודה וירושלים, הנה אף שבהיותי באה"ק שמעתי מקילים, אבל לא מצאתי סמך לזה, ואיזה מהם נוהגים לבוא בפעם הראשונה לשם בחוה"מ וכיו"ב ואין קורעים, ושוב פטורים מקריעה. וכשאני לעצמי נהגתי שלא קרעתי בעת בואי לירושלים אע"פ שקשה לדון היום לפטור מקריעה, מ"מ כיון ששמעתי מזלזלים בקריעה עשיתי כן. אבל מכל מקום אין ברור לי אם עשיתי כהלכה, וכעת אתיישב בזה בעת בואי שמה מה לעשות, ובעת רואי מקום המקדש מרחוק קרעתי ויהי רצון שנזכה לבניינה בב"א". ע"כ.

מאידך, רבים מרבני ירושלים החזיקו במנהג שלא לקרוע, וכמי שדר סמוך לים שאינו מברך על הראייה (ע"י משנ"ב ס' רכז סק"א): **"החיד"א בברכי יוסף** (שם סק"ב) לאחר שהביא דברי הרב"ז הנ"ל כתב: **"למעשה לא זהירי בזה"**. וכן העיד הגר"מ ט"ז בספרו ארץ ישראל (ס' כב ס"ט) דתושבי ירושלים מקילים שלא לקרוע, והחדר לדבר ה' שנוסע מירושלים יחזור קודם ל' יום שלא להתחייב בקריעה חדשה. גם הגר"ש ז"ל החזיק מאוד במנהג זה, ואמר, שכן ראה שנהגו גדולים וטובים (מעדני שמואל עמו' סא הל"ש תפלה פכ"ל כח, וכן העיד הגר"א נבנאל ע"י שו"ת אבני דרך ס"ט פ). ובשו"ת משנת יוסף (ח"י ס' צד) דהמנהג שלא לקרוע הוא גם לאלו שגרים בשכונות החדשות.

מתקבל תמונת מצב היכן הם גבולי בתי העיר, ואז יש לסקור באופן כללי כיצד נראית מפת העיר.

עיר עגולה מרובעים אותה לפי כיווני העולם, ומתחשבים כל שם שבתוך הריבוע כאילו היא למלא בתים, ומתחילים למדוד האלפיים אמה רק מגבולות הריבוע (ס' שצו ס"ב). עיר שיש לה תמונת מלבן או ריבוע אין מוסיפים עליה (שם ס"א). עיר שיש לה כמין תמונת קשת אין מרבעים את כולה, רק ממלאים אותה בשטחים מסויימים כפי התנאים המבואר בשו"ע (שם ס"ד).

ה' מוריש ומעשיר

מרת אדל בת רבינו הק' (ה)

לא להעמיס העול עליה

אחד מתלמידי מוהרנ"ת, הר"ר חיים נחום, הייתה לו אחות שנזדמן לה שידוך הגון, אבל לא היה נראה בעיניו לשדכו עם אחותו, מחמת שהחתן לא היה ת"ח כ"כ כפי מה שנראה לו, ולכן השתדל אצל הרבנית מרת אדל שהיא תעסוק בזה להשיא את אחותו, אמנם ביקש אותה שתשיג שלא תינשא אחותו. וחתנו לאיש פשוט, רק שתמתין עד שידזמן לה למדין דייקא.

מוהרנ"ת ראה בזה שתלמידו הטיל עול יתירה על הרבנית אדל על ע"ה אשר השעה דחוקה לה בלאו הכי, לכן ערך לו מכתב בתוכחת מגולה ולימד אותו איך להתנהג בזה, וז"ל:

"ג' פקודי תקצ"א פה אומאן. היטב חרה לי עליך על שהשלכת את אחותך על הצדיקת מרת אדל תחי', ופקדת עליה במזרה לבל תינשא לאיש פשוט, עד שידזמן לה למדין דייקא. היתכן לעשות כן? אם אתה רוצה להשיאה לתלמיד חכם דייקא, תיקחנה לביתה, ותהיה מוטל עליך ותוכל לעשות כרצונך, ואיך אתה רוצה להעמיס העול על אדל תחי' שתהיה בביתה, אשר השעה דחוקה לה מאד כידוע לך, ותהיה צרורה מלהינשא עד שידזמן לה תלמיד חכם דייקא, ומי יודע אם התלמיד חכם ירצה לישאנה על תנאי שיחזור על הפתחים עמה, כאשר דיברת עמה, אפילו אם אחותך תתרצה לזה, מכל שכן שבאמת גם אחותך אינה מרוצה לזה כלל.

ואם אמרו רבותינו ז"ל (פסחים טט.) לעולם ימכור אדם וכו' וישא בתו לתלמיד חכם, אבל אתה לא מכרת כלל, ואין לך מה למכור. מדוע לא תזכור דברי רבותינו ז"ל (שם ק"ג) 'בתך בגרה שחרר עבדך' וכו'. מכל שכן שהשלכת אותה בלי נרשות בבית הצדיקת אדל תחי' ואתה מזהיר עליה כאלה. הסכלת עשו אחי חביבי, כי נזדמן לה שידוך הגון לדעתי, ומחמת דברך נתבלבל, אף על פי שאחותך נתרצית, אבל אף על פי כן נתבלבל הדבר על ידך, כאשר אספר לך א"י"ה. על כן תראה לתקן זאת, ותכתוב לה תיכף שלא תדקדק דייקא על זה, רק תסמוך על השם יתברך שינחה אותה בדרך האמת", ע"כ (מכתב מ"ב).

"הרמעות של הצדיקת מרת אדל"

גם בעת המחלוקת הגדולה על מוהרנ"ת בפרט, ועל חסידי ברסלב בכלל, בשנות תקצ"ה-תקצ"ט, מזכיר מוהרנ"ת במכתביו את הרבנית מרת אדל, והרהר לחזקה ולאמצה.

באחד המכתבים הוא כותב: "יורדים דמעות מעיני בזכרי צערך, כי אני מצטער על צערך ועל צער כל אנ"ש יותר מעל צערי וכו', בעל הרחמים יראה בדמעות עינינו, ובפרט הדמעות של הצדיקת מרת אדל תחיה בת אדמו"ר ז"ל" (מכתב קע"ה). וכך היא נזכרת שם במכתבים נוספים, עיי"ש.

מוהרנ"ת התאכסן בביתה

כמו כן, בשנת תקצ"ז, באותו שנה שמוהרנ"ת היה בגולה בנעמרו, ונסע משם לברסלב לעסוק באיזה ענין, התאכסן אז בבית הרבנית מרת אדל כמו שכתב באחד המכתבים: "השליח מאתך בא לפה לבית הצדיקת מרת אדל תחיה בהיותי יושב על השולחן בסעודת שחרית" (מכתב רל"א).

"למה תחרישוני?"

כמו כן, אנו מוצאים את מרת אדל ע"ה, שנכנסה בבית מוהרנ"ת לפני הסתלקותה, ועוררה לבקש עליו רחמים בבכיה. וכמובא במכתבם של אנ"ש שמספרים סדר ההסתלקות: "בבוקר נחלש מאד בשעת התפלה, ובאה אליו הצדיקת מרת אדל בת רבינו ז"ל, ואמרה: למה תחרישוני? הלא צריכין להרבות בבכיה!", עיי"ש.

ממכריו. באותה שעה תקפתו רוח עוועים, ויצרו התגבר עליו, והסיתו להמיר את דתו רח"ל. כאש בוערת נכנסה בלבו מחשבה נוראה זו, ונכנס לבית הכומר והביע בפניו את מחשבתו וחשקו העז להמיר את דתו. הכומר שהכירו מאז ומקדם ליהודי כשר, חשב כי בא להתל בו, ודחה אותו בשתי ידיים. אולם הלה, עקב האש הזרה שבערה בקרבו, התחנן לפני הכומר כי אך אמת בפיו, ולא לשחוק כוונתו. או אז אמר לו הכומר: בזאת תיבחן אם אכן אמת בפיו, כתוב לי 'שטר מתנה' על כל רכושך וכל אשר לך, באם תחזור בך! ואז אדע כי לא באת להתל בי. הלה, מחמת חוזק הרעה שפיעמה בקרבו בתשוקה להשתלח רח"ל, כתב 'שטר מתנה' על כל רכושו, חתם עליו כדן, ומסרו בידי הכומר...

מיד אחר כך נתעורר היהודי המשומד משגעונו, רוח אחרת היתה עמו, והרהורי חרטה וכאב עז עלו בלבו. כחץ מקשת ברח מבית הכומר, בהשאירו בידו את שטר המתנה, בחשבו כי כדאי לאבד את כל אשר לו ולבלבד שלא יאבד את נפשו ונשמתו. הוא שם פעמיו מיד לביתו של החוזה, וסיפר לו את כל אשר עבר עליו, ואשר בחתימה אחת עבר כל רכושו וכל אשר לו לבעלותו של הכומר.

"עתה תאמין כבר כי ה' מוריש ברגע אחד?! - פנה אליו החוזה - שהרי ברגע כמימרא, מחמת שגעון שנכנס במוחך, נשאת בערום ובחוסר כל!"

"אמנם כן - השיב האיש - אבל עכשיו רוצה אני שיתקיים בי גם ה' מעשיר' ברגע אחד."

"סע לביתך - אמר לו הרבי - ותראה בעיניך את ישועת ה'". נסע האיש לדרוכו, וטרם הגיע לביתו נודע לו כי בית הכומר נשרף כליל וגם שטר המתנה עלה בלהבות, והלה שב למעמד עשירותו כבעבר.

מטבע האדם, שכשמישיג איזה דבר בזה העולם, אזי הוא טועה וחושב מיד שמכוחו הוא הגיע לזאת. ואמנם, עצם מחשבה זו באה כתוצאה מכך שכל מה שהקדוש ברוך הוא משפיע טובה לאדם הוא נותן זאת כביכול בשתי ידיים ובעין יפה, עד כדי כך שעלול האדם לחשוב שהוא לבדו עשהו, וכי 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', חלילה.

ובאמת הוא שקר גמור מיסודו. כי בעת שהקב"ה מסתיר חלילה פניו ממנו לרגע אחד - הרי הוא נבהל ומבלבל לגמרי. אם אירע לאדם תקלה קטנה ביותר במהלך עסקיו, או בזיון קטן שבא עליו, או חלילה איזו מחלה או מחלוקת או משפט וכדומה, מיד הוא מתבלבל ומאבד עשתונותו, עד שאינו יודע באיזה עולם הוא נמצא. כך, שלפי האמת לאמתו אין לאדם במה להתגאות כמלוא נימה, וטעות גדולה מאד היא, כי הרי הכל בידי השי"ת, ואין טעות כטעות הגאווה.

ידוע הסיפור מהרה"ק החוזה מלובלין זי"ע, שפעם אמר על הפסוק 'ה' מוריש ומעשיר' (שמואל א' ב. ז) - שיש ביכולת הקב"ה להרויש או להעשיר את האדם ברגע אחד. באותה עת עמד לפניו אחד שהיה עשיר מופלג ולו הון רב, ומשופע בשדות וכרמים וכסף וזהב ונכסים רבים ביבשה ובים, המפוזרים בארצות רבות. כששמע הלה את דברי החוזה, תמה בלבו: בשלמה ה' מעשיר' ברגע אחד - מובן, וזה ע"י זכיה בגורל, ירושה וכדו'. אך ה' מוריש' ברגע אחד, היאך יתכן? הרי גם אם יאבד את הונו, עדיין יישארו לו שדותיו וכרמיו, ואם יסתחפו שדותיו, יישארו נכסיו וספינותיו בים וכיוצא בזה. הוא הציע את שאלתו לפני החוזה, והחוזה השיבו: סע לדרכך, ואז תיווכח כי אמת דיברתי.

בדרך לביתו, עבר העשיר דרך משכנו של כומר אחד שהיה

החברה החרדית המילונגית
שע"י קהילת חסידי ברסלב
ישיבת "תורת אמת" חתומים
במחנה הרד"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

נגיל ונשיש בזאת התורה

מתוך שטחה וזוהה הגו לחוסין בזה את בחוריו החסידים ודבורתנו חק ישיב לטוב שטוש חלוקת החיפוסים על אלפי שעות לטווח, שנלמד בדיבורים חכמים ביומי דפני"א, ביום הוא שיעור שבתים.

במעמד "הוקרה וחלוקת המילונגית"

שתתקיים א"י"ה
ביום ב' אדר ל"ד מנ"א בשעת 9:45
באולם שע"י ביהמ"ס אנשי מוהר"ן
בהשתתפות ראשי החבורות שליט"א וזוהה המעמד לכבוד ולענוג ללמדיו וזוהה

וסמך תנא הקריאה לכל בני החבורות חרבו בתפילה וברצונת ויפסידו שטמל לקיים צווי ביה"ק ולנסות אלו לוי ר"ה הקדו, ובפטרות על תמיכת הקדו של החבורות שטמל לקיים את תמיכתה בכל שנה ושנה כעבודת חיה בקדושה ומנוחה

במרת החוזה
התולת החבורות

ג.ב. הדרשה לנשיע ליהודים ליהודים החבורות תתחיל מיד לאחר התפילה, על ליהודים יחידים ודברים בתקופת ע"י 01/01/2021
על פניו הדרשה תהיה חודשית נפרדת
התקייב ש"ש לפספסר תנא חזקת ישיבתו חק"י בשנת 9900
לרגל הספד נא לקיים כמילוף על החבורות לפני התפילה שטמל לקיים את תמיכתה

קרייה נאמנה

התקבצות חסידי ברסלב ביומי ראש השנה הק' על ציון רביה"ק הנגמ"ח מברסלב זי"ע באומאן
בנשיאות הרד"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

ניתן לשמוע את כל ההודעות והפרטים בקול אנ"ש שלוחה 1,2

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ר צבי אנשין הי"ו ולבניו</p> <p>להרגל חולדת הבן</p> <p>יה"ר שיוכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ר צבי אנשין הי"ו וי"ו</p> <p>להרגל חולדת הבן נתן נ"ו</p> <p>להרגל חולדת הבן נתן נ"ו</p> <p>להרגל חולדת הבן נתן נ"ו</p>
<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ר ח' רבי יעקב יחזקאל שיינברג שליט"א</p> <p>להרגל אירוסין בתו</p> <p>עב"ג בשעתו</p> <p>יה"ר שיוכה לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זי"ע</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ר ח' יהודה טרייטל ברגנדורפער נ"ו</p> <p>בן הרה"ר ר' נתנאל שליט"א</p> <p>להרגל אירוסין עב"ג בת</p> <p>להרה"ר ר' מנחם מנחם אברהם שליט"א</p> <p>יה"ר שיוכה לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זי"ע</p>

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמן שווארץ שליט"א בעמדת "אוצרות עולם לתרומה".